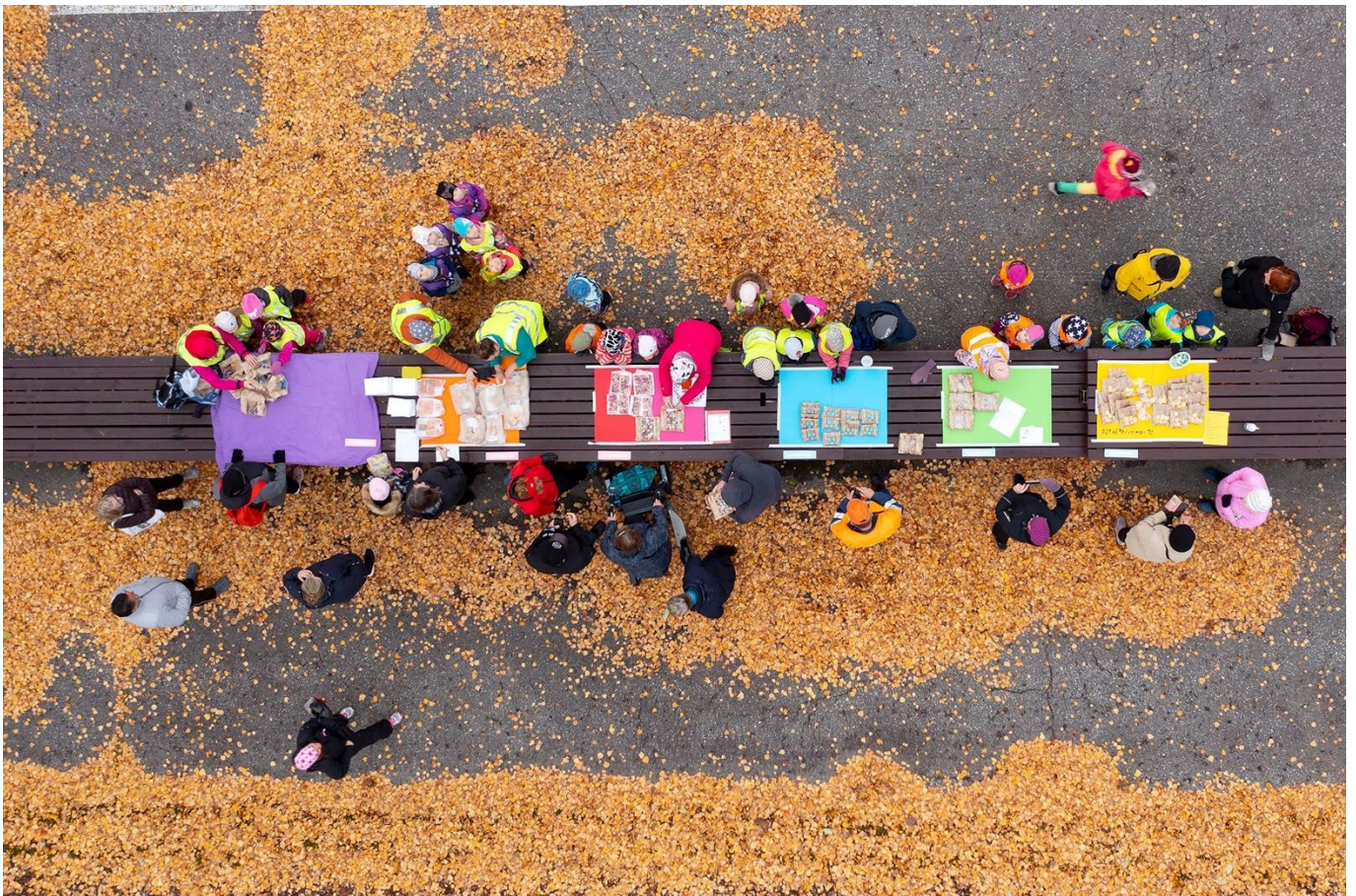

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2021

Kuva Jari Turpeinen

SISÄLLYSLUETTELO

Tarkastuslautakunta.....	3
Tehtävät.....	3
Kokoonpano ja tilintarkastaja.....	3
Toiminta.....	4
Tarkastuslautakunnan vuoden 2020 arviointi-kertomuksen käsittely.....	4
Kumpukarta 2018–21 –konsernistrategian keskeiset teemat	5
Konsernistrategian kärkihankkeiden toteuman seuranta	5
Arvio valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta.....	7
Kuntakonsernin talous	7
Kaupunkikonsernin talouden tunnusluvut	7
Hallintopalvelut.....	9
Hyvinvointipalvelut	10
Kaupunkirakennepalvelut.....	12
Vesihuoltopalvelut	12
Investoinnit	12
Kaupunkikonserni.....	13
Riskienhallinta ja sisäinen valvonta.....	15
Sosiaali- ja terveystalot.....	16
Allekirjoitukset	18

Outokummun kaupungin keskustaa. Kuva Jari Turpeinen

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tehtävät

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet sekä onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunta huolehtii kunnan ja kuntakonsernin tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Tarkastuslautakunta valvoo sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Tarkastuslautakunta arvioi talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Kokoonpano ja tilintarkastaja

Kaupunginvaltuusto 16.8.2021 sekä 31.1.2022 on valinnut vuosiksi 2021–2025 tarkastuslautakunnan jäseniksi ja varajäseniksi seuraavat henkilöt:

Varsinainen jäsen	Varajäsen
Lasarov Harri, puheenjohtaja 31.1.2022 saakka	Pekkanen Niina 31.1.2022 saakka
Ratilainen Simo, puheenjohtaja 31.1.2022 lukien	Surakka Lilja 31.1.2022 lukien
Turpeinen Jari, varapuheenjohtaja	Kokko Petri
Alanen Marja-Liisa	Pouhula Lasse
Kolehmainen Sirkka-Liisa	Vartiainen Marja-Terttu
Räsänen Erkki	Savolainen Olavi

Kuntavaalien jälkeen valittu tarkastuslautakunta suorittaa valintavuotensa arvioinnin, vaikka valinta onkin tehty tilikauden keskellä. Kaupunginvaltuusto on 31.1.2022 valinnut esteellisyyden vuoksi tarkastuslautakuntaan uuden jäsenen ja puheenjohtajan sekä varajäsenen.

Tarkastuslautakunnan sihteereinä ovat toimineet kehitysjohtaja Jukka-Pekka Lätti ja varapuheenjohtaja Jari Turpeinen. Kehitysjohtaja Jukka-Pekka Lätti ei ole osallistunut tarkastuslautakunnan kokouksissa Matkakumpu Oy:n asioita koskevien osuuksien käsittelyyn.

Tarkastuslautakunnan näkökulmasta on tärkeää, että lautakunnan käytettävissä on sihteeri, joka tukee lautakunnan työskentelyä eikä ole esteellinen toimimaan tehtävässä.

Kaupunginvaltuusto on valinnut vuosien 2019–2022 tilintarkastajaksi JHTT-yhteisö BDO Audiator Oy:n. Vastuullisena tilintarkastajana on vuonna 2021 toiminut HT, JHTTaina Törrönen / BDO Audiator Oy.

Toiminta

Tarkastuslautakunta on perehtynyt kuntalakiin sekä ohjeistukseen sidonnaisuusilmoituksista ja rekisteristä. Lisäksi on perehdytty eri toimielinten toimintaan seuraamalla päätöksentekoa lautakuntien pöytäkirjoista sovittuun työnjaon mukaisesti sekä kysymällä syventäviä ja ajankohtaisia kysymyksiä eri toimialueilta.

Tarkastuslautakunta 2017-2021 kokoontui vuoden 2021 aikana 7 kertaa ja tarkastuslautakunta 2021-2025 ainoastaan 2 kertaa.

Vuoden 2021-2025 tarkastuslautakunnan kokousten vähäisyyteen vaikutti esteellisen henkilön valinta lautakunnan puheenjohtajaksi ja puheenjohtajan vaihdokseen liittyvän päätöksenteon hitaus. Tilintarkastusyhteisön edustaja oli läsnä vuoden 2021 aikana kahdessa tarkastuslautakunnan kokouksessa.

Tarkastuslautakunnan jäsenten ilmoittamat esteellisyydet on tarkastettu (29.9.2021 § 40) ja otettu huomioon lautakunnan työssä.

Tarkastuslautakunnan 2017-2021 kuultavana keväällä 2021 ja tarkastuslautakunnan 2021-2025 kuultavana syksyllä 2021 ovat olleet:

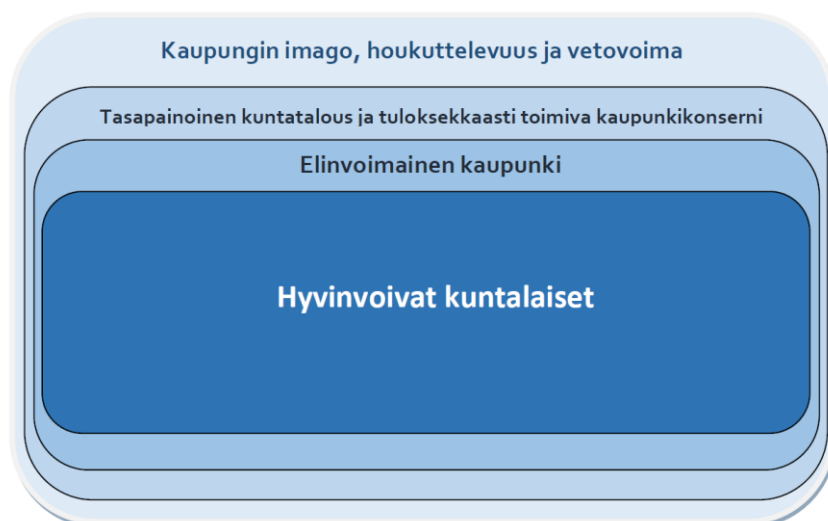
Aika	Henkilö	Aihe
27.1.2021	- Hallinto- ja talousjohtaja Päivi Lintumäki - JHT-tilintarkastaja Taina Törrönen	- tilinpäätöksen 2020 valmistelun tilannekatsaus - tilintarkastajan väliraportti
3.3.2021	- Apulaisrehtori Mika Norppa	- Kunnan koulun kuulumiset sekä kokemukset korona-ajasta
27.10.2021	- JHT-tilintarkastaja Taina Törrönen - Hallinto- ja talousjohtaja Päivi Lintumäki	- tilintarkastajan esittäytyminen ja väliraportti - talouden ja toiminnan toteuma 2021, talousarvion 2022 valmistelutilanne

Tarkastuslautakunnan laatima arviointikertomus perustuu tarkastuslautakunnan toimikauden alussa laatimaan arviointisuunnitelmaan, Outokummun kaupungin konsernistrategiaan 2018–2021, kaupunkikonsernin vuoden 2021 talousarvioon, kaupunginhallituksen hyväksymään tilinpäätökseen, tilintarkastajan tarkastusraportteihin, tilintarkastuskertomukseen sekä lautakunnan kokouksissa saatuun informaatioon, toimielinten kokouspöytäkirjoihin, Siun soten talousarvioon, tilinpäätökseen sekä jäsenten muutoin hankkimaan tietoon ja tekemiin havaintoihin ynnä muihin saatuihin selvityksiin kaupunkikonsernin toiminnasta.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN VUODEN 2020 ARVIOINTI- KERTOMUKSEN KÄSITTELY

Tarkastuslautakunta on hyväksynyt arviointikertomuksen vuodelta 2020 kokouksessaan 15.6.2021 § 35. Kaupunginvaltuusto on merkinnyt tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen tiedoksi kokouksessaan 28.6.2021 § 48.

KUMPUKARTTA 2018–21 –KONSERNISTRATEGIAN KESKEISET TEEMAT

KONSERNISTRATEGIAN KÄRKIHANKKEIDEN TOTEUMAN SEURANTA

Kärkihanke	Toimenpide	Toteuma 2021
<i>Outokummun Mining Camp-klusterihanke: yhteistoimintaympäristön rakentaminen</i>	Verkostomainen yhteistyö ja vaikuttaminen monitahoisesti.	Tarkastuslautakunta toivoo tilannekatsausta valtuustolle.
<i>Siun sote palveluverkon säilyttäminen</i>	Vaikuttaminen mm. Siun soten hallintoelimissä ja neuvottelut.	Tarkastuslautakunta toivoo tilannekatsausta valtuustolle.
<i>Maakuntakaava 2040</i>	Vaikuttaminen kaikissa portaissa; poliitikot, viranhaltijat.	Tarkastuslautakunta toivoo tilannekatsausta toteutuneesta maakuntakaavasta valtuustolle.
<i>Digiväylä-kokonaisuus ja Kummunkadun infran uusiminen</i>		Toteutunut.
<i>Seudullinen elinvoima- ja kehittämistoiminta</i>	Vaikuttaminen seudullisessa päätöksenteossa sekä vaikuttavan seudullisen kehittämistoiminnan jatkuvuuden puolesta puhuminen erityisesti Josekin jälkeisenä aikana (ts. Business Joensuun aloitettua toimintansa 2019). Maakuntauudistukseen vaikuttaminen (te-palvelut).	Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että BJOE jatkaa vahvaa otetta outokumpulaisten yritysten toimintaympäristöjen kehittämisessä.
<i>2. asteen koulutuksen turvaaminen Outokummussa</i>	Vaikuttaminen Riveriaan luottamushenkilö- ja viranhaltijatasolla sekä vaikuttaminen 2. asteen rahoituksen turvaamiseksi.	Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että oppilaitos-yhteistyötä jatketaan edelleen (tärkeänä sote- ja metallialat).

<i>Urheilutalon peruskorjaus, suunnittelu 2019, työ 2020</i>	Urheilutalon tilat peruskorjataan ja talotekniikka uusitaan.	On toteutunut.
<i>Liikenneväylähankkeet, erityisesti 9-tie, Viuruniemi-Pöytälahti-tie ja kaivostiet</i>	Vaikuttaminen valtakunnalliseen päätöksentekoon sekä maakunnallisiin ratkaisuihin mm. kaavoituksen osalta.	Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että Viuruniemi-Pöytälahti -tien kunnostustoimenpiteet pysyy kärkihankkeena.
<i>Piipon alueen muinaisrannan tutkimukset</i>	Vaikuttaminen tutkimusten toteuttamiseksi.	Onko kärkihankkeena nyk. vaalikaudella?

Päätösten vaikutusten ennakoarvioinnissa on edistytty.

Vanhusten asioihin pitää saada paremmin vuoropuhelua.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että kaupunki ottaa enemmän huomioon vanhusten, esimerkiksi veteraanien ja digiyhteiskunnan ulkopuolella elävien henkilöiden, sähköisten palvelujen saavutettavuuden.

ARVIO VALTUUSTON ASETTAMIEN TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISESTA

Talousarvion toiminnalliset tavoitteet ja tunnusluvut ovat sitovia. Toiminnan tunnusluvut eivät ole sitovia, vaan ne ovat arvioita toimintaympäristön kehityksestä.

Kuntakonsernin talous

Outokummun kaupunkikonsernin tulos tilikaudelta 2021 on - 519 735,73 euroa. Outokummun konsernitaseessa ei ole kattamatonta alijäämää eikä siten kuntalain mukaista talouden tasapainottamisvelvoitetta.

Emokaupungin vuosittaiset yli-/alijäämät ovat kertyneet seuraavasti:

TASE t€	2017	2018	2019	2020	2021
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	2 733	4 990	4 889	3 289	12 847
Tilikauden yli-/alijäämä	2 257	513	-1 600	9 559	5 179
Taseen kertynyt yli(+)/ali(-) jäämä yht.	4 990	5 503	3 289	12 847	18 026

Kaupungin vuoden 2021 tilikauden tulos - 768 275,38 euroa. Varausten muutosten jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 5 178 666,44 euroa.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta toteaa, että valtuuston asettamat tavoitteet on talouden osalta saavutettu. Talousarviomuutoksia on käsitelty 3 kertaa, esimerkkinä pakollinen varaus Siun soten alijäämien kattamista varten 685 000 euroa.

Esimerkkejä kaupunkikonsernin riskeistä

- Kiinteistöihin liittyvät riskit, erityisesti huono kunto ja kasvava korjausvelka
- Infraan liittyvät riskit
- Siun soten heikko taloudellinen tilanne ja kyky tarjota lakisääteisiä palveluja

Kaupunkikonsernin talouden tunnusluvut

Erytisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan kriteerejä on uudistettu. Kriisikuntamittariston rakenne säilyy ennallaan, mutta tunnuslukuja ja niiden raja-arvoja on muutettu. Uudistetut kriisikuntakriteerit kuvaavat kunnan taloutta eri näkökulmista nykyistä paremmin.

Uusia raja-arvoja sovelletaan ensimmäisen kerran vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten perusteella vuonna 2022.

Kuntalain 118 §:n mukaan arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä.

Arviointimenettely voidaan lisäksi käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa.

Arviointimenettely voidaan myös käynnistää, jos alla olevassa taulukossa mainitut muut kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet taulukossa mainitut raja-arvot.

Voimassa olevat vuosien 2020 ja 2021 perusteella arvioitavat kriisikuntakriteerit			
Mittari	TP 2020	TP 2021	Tarkastuslautakunnan arvio
Kuntakonsernin alijäämä €/as viimeisin tilinpäätös – 1 000 € ja sitä edeltävä – 500 €	4 531 €	4 186 €	Ei toteudu
TAI SEURAAVAT KAIKKI			
Konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 % (Kiinnitettävä huomiota, jos alle 100 %)	121,7	91,3	Kiinnitettävä huomiota
Tulovero-% vähintään 2 %-yksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tulovero -% (Kiinnitettävä huomiota, jos 1,5 %-yks. yli keskiarvon)	Kaikki kunnat 19,97 Outokumpu 21,75	Kaikki kunnat 20,02 Outokumpu 21,5	Ei toteudu
Asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainojen ja vuokratavustuiden määrä ylittää keskimääräisen määrän vähintään 50 %:lla (Kiinnitettävä huomiota, jos 25 % yli keskimääräisen)	Kaikki kunnat 8 795 Outokumpu 6 755 €/as	Kaikki kunnat * Outokumpu 6 452 €/as	Ei toteutune
Kuntakonsernin laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8 (Kiinnitettävä huomiota, jos alle 1,0)	1,6	0,9	Kiinnitettävä huomiota

* Tarkasteluhetkellä tunnuslukukeskiarvoa v. 2021 ei ollut saatavilla.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Korjausvelan hallinnasta tulee jatkossa erittäin tärkeä tytäryhtiöiden selviytymisessä.

Tarkastuslautakunta katsoo, että olisi syytä harkita kaupungin pääomittavan vaikeuksissa olevia yhtiöitä.

Hallintopalvelut

Tarkastuslautakunnan arvio:

Vaikka väestö väheni 54 henkilöä, muuttoliike oli Outokummulle kuitenkin positiivinen 27 henkilöä. Syntyvien ja kuolleiden erotus selittää väestön vähenemistä. Esimerkiksi Joensuusta muutti Outokumpuun 90 henkilöä.

Siun soten kattamattomiin alijäämiin sekä palkkaharmonisaatioon tulee varautua. Alijäämät koskevat kaikkia Siun soten osakaskuntia

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota hallinnon viranhaltijoiden tehtävänkuvien lisääntyneeseen sirpaleisuuteen, joka hankaloittaa oman työtehtävän täysipainoista toteuttamista.

Tarkastuslautakunta toteaa sisäisen valvonnan toimineen.

Outokummun työttömyysaste Pohjois-Karjalan tasolla on korkea (työttömyysprosentti oli v. 2020 20,3 ja v. 2021 16,2) vaikka aktivointitoimissa on onnistuttu (hyvä aktivointiaste ja hankkeet). Kohtaanto-ongelma avointen työpaikkojen ja työvoiman välillä on merkittävä. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että tähän kiinnitetään huomiota.

Outokummun kaupungin markkinointiin kaivattaisiin ammattimaisempaa otetta.

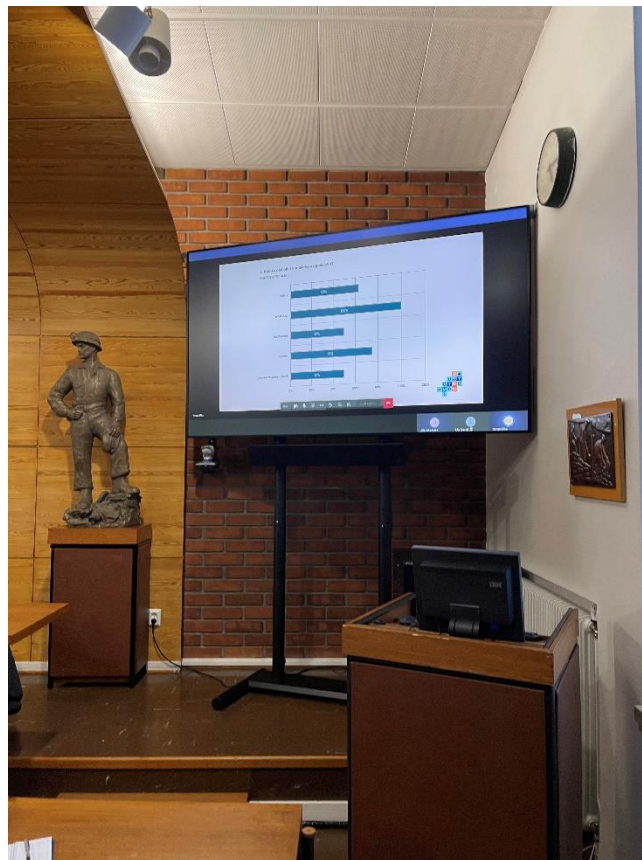
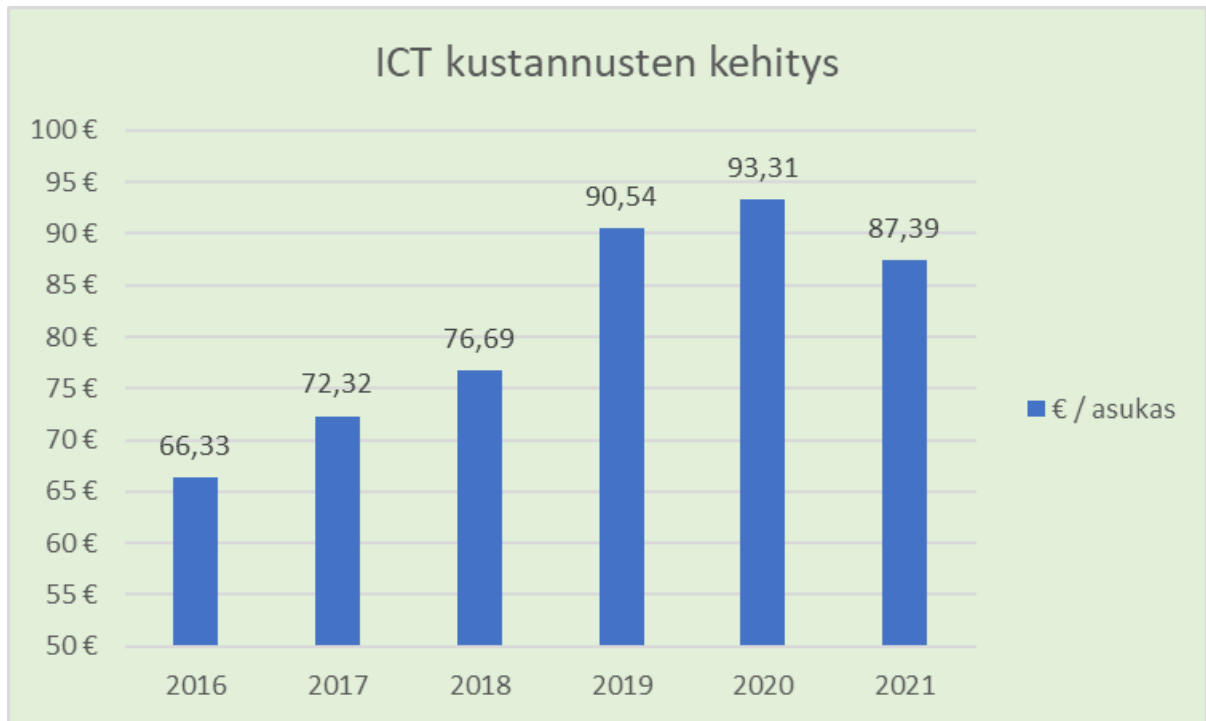
Toimenpiteet:

Tarkastuslautakunta teetti vuonna 2020 tilintarkastusyhteisöltä selvityksen kaupungin ICT-palvelujen kustannusrakenteesta. Selvityksen tavoitteena on ollut arvioida Outokummun kaupungin ICT-kulujen kehitystä sekä tasoa suhteessa muihin samankokoisiin kaupunkeihin/kuntiin.

Selvityksen mukaan kaupungin ICT-palvelujen kustannukset ovat euromääräisesti suuret (kuvio). Esim. potilastietojärjestelmien tietojen siirron kustannukset olivat odotettua suuremmat.

Kuntaliiton aiemmin laatiman kartoituksen mukaan Outokummun ICT-kulut ovat olleet vuonna 2018 linjassa saman kokoluokan (6000– 9999 asukasta) kuntien kanssa.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä aloitettua kustannusten jatkuvaa seurantaa.

Kuva Jari Turpeinen.

Hyvinvointipalvelut

Tarkastuslautakunnan arvio:

Outokumpu hyväksyttiin vuonna 2019 UNICEFin Lapsiystävällinen kunta-toimintamalliin.

Hyvinvointipalveluissa toteutetaan vuoropuhelua kuntalaisten kanssa.

Tarkastuslautakunta pitää myönteisenä kehityksenä, että varhaiskasvatuksessa on luovuttu seudullisesta arvioinnista ja kehitetty oman kunnan erityispiirteet huomioon ottava arviointimalli.

Myönteistä on hyvinvointikampuksen täydentäminen ulkokuntosalilla.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota kouluterveyskyselyn tuloksiin vuodelta 2021 ja on erityisesti huolissaan 8-9 luokkalaisten heikosta hyvinvoinnista ja uupumuksesta.

Kouluterveyskysely 2019 ja 2021

https://sampo.thl.fi/pivot/prod/fi/ktk/ktk1/summary_perustulokset2

Tarkastuslautakunta toivoo, että hyvinvointilautakunta vahvistaa toimenpiteitä nuorison hyvinvoinnin parantamiseksi.

Kuva Jari Turpeinen

Kaupunkirakennepalvelut

Tarkastuslautakunnan arvio:

Kaupunginvaltuusto teki päätöksen uuden soteaseman rakentamisesta. Soteaseman suunniteltu sijainti Pohjoisaholle on onnistunut.

Kaupunkirakennepalveluissa toteutetaan vuoropuhelua kuntalaisten kanssa mittavasti.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä seurata korjausvelan määrää. Kaupunkirakennepalvelut arvioi vuonna 2018, että rakennuksien kunnostuksiin tulisi olla käytettävissä 0,7 milj. euroa/vuosi. Vuonna 2021 kiinteistöjen korjausvelan hallintaan käytettiin n. 0,64 milj. euroa, joka on linjassa tavoitteen kanssa.

Kaupungin alueilla sijaitsevien pilaantuneiden maiden tilanne sekä niistä koituvat, kaupungin kannalta kohtuuttomat kulut ovat selvittelyssä, syksyllä 2021 on tehty tutkimustyö ja loppuraportti on tulossa touko-kesäkuun vaihteessa 2022.

Kummun koulun purkutyömaa. Kuva Jari Turpeinen

Vesihuoltopalvelut

Tarkastuslautakunnan arvio:

Veden laatu täyttää vaatimukset. Jätevesien osalta puhdistustulokset ovat olleet erinomaiset.

Vedenjakelun toimitusvarmuus on ollut hyvällä tasolla ja vikojen korjausmenot ovat olleet kohtuulliset.

Investoinnit

Kaupungin investointimenot alittuivat 983 000 euroa v. 2021.

Kaupunkikonserni

Yleiset kaupunkikonsernia koskevat asiat

Tarkastuslautakunnan arvio:

- *Konsernivelelän määrä on suuri konserniyhtiöiden liikevaihdon huomioiden, esim. taloushallintokulut ovat suuret*
- *Omistajaohjaus on aktiivista*
- *Taloudellisen tilän kehitystä seurataan tunnusluvuin*

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan markkinointia ja markkinoinnin mitattavuutta tulee edelleen kehittää. Verkostomaisen työskentelyn pitäisi olla huomattavasti nykyistä vahvempaa.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan kaupunginhallituksen sekä elinvoima- ja omistajaohjausjaoiston tulee pohtia vaihtoehtoja tytäryhtiöiden talouden tervehdyttämiseen tarvittavilla keinoilla.

Kiinteistö Oy Kummun Kodit

Tilikauden tulos on - 145 t eur.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Kiinteistöjen käyttöaste (77,9 %) ei ole saavuttanut talousarvion tavoitetta (81 %).

Käyttöaste on kannattavuusnäkökulmasta aivan liian alhainen, kuten se on ollut useamman vuoden ajan.

Kummun Kodit on aktiivisesti pyrkinyt korjaamaan taloudellista tilannettaan. Yhtiön uusi hallitus on käsitellyt riskienhallintasuunnitelman ja riskirekisterin loppuvuonna 2021.

Outokummun seudun teollisuuskylä Oy

Tilikauden tulos on 2 t eur.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Liiketoiminnan uudistamisesta on saatu positiivista tulosta.

Yhtiö on tuottanut voittoa.

Myönteistä on, että tilojen käyttöaste on n. 92 % (TA-tavoite yli 90 %).

Yhtiön uusi hallitus on käsitellyt riskienhallintasuunnitelman ja riskirekisterin loppuvuonna 2021.

Riskeinä ovat edelleen vanheneva rakennuskanta.

Outokummun Seurojentalo Oy

Tilikauden tulos on - 25 t eur.

Kiinteistöjen käyttöaste 100 %

Yhtiön lainakanta on laskenut

Tarkastuslautakunnan arvio:

Seurojentalo Oy:n taloutta rasittaa edelleen raskas velkataakka.

Myönteistä on, että pitkäaikaiset vuokralaiset on saatu pidettyä.

Matkakumpu Oy

Tilikauden tulos on 8 t eur.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Matkakumpu Oy:n liikevaihto perustuu edelleen suurelta osin kaupungin ostopalveluihin (sopimus).

Matkailutoimialan kehitys ja kiinnostavuus - tavoitteissa ei ole onnistuttu.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että Matkakumpu Oy pystyisi tekemään taloudellisesti kannattavaa yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa.

Sosiaalisen- ja muun median hyödyntämisen pitäisi edelleen olla huomattavasti nykyistä vahvempaa osana markkinointia.

Teollisuuskylä. Kuva Jari Turpeinen

Riskienhallinta ja sisäinen valvonta

Uusi konserniohje on hyväksytty (kvalt 24.4.2017, § 27) ja käytössä 1.6.2017 lukien.

Sidonnaisuusrekisteri on ollut käytössä vuonna 2021. Kaikki ilmoitusvelvolliset eivät toimittaneet lakisääteisiä sidonnaisuus-ilmoituksiaan tarkastuslautakunnalle. Ilmoituksia puuttuu edelleen kuusi kappaletta 19.5.2022.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta muistuttaa edelleen, että avoimuuden kannalta on toivottavaa konsernitilin limiitin merkitsemistä kaupunkikonsernin yhtiökohtaisten tilinpäätösten liitetietoihin.

Tarkastuslautakunnan jäseniä ja varajäseniä: Jari Turpeinen, Sirkka-Liisa Kolehmainen, Simo Ratilainen ja Lasse Pouhula sekä sihteerinä toiminut Jukka-Pekka Lätti. Kuva Jari Turpeinen

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT, TARKASTUSLAUTAKUNNAN HUOMIOITA OUTOKUMMUN OSALTA:

YLEISTÄ

Vuosi 2021 oli Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän, Siun soten, viides varsinainen toimintavuosi. Kuntayhtymän perussopimuksen mukaan omistajakunnat asettavat sitovan talousraamin Siun sotelle. Kuudennelle toimintavuodelle omistajakuntien asettama taloudellinen tavoite oli liian vaativa, eikä Siun sote pystynyt suoriutumaan laillisista tehtävistään, vaan kuntayhtymän tilinpäätös jäi 4.436.000,00 euroa negatiiviseksi.

Palkkaharmonisaatiota ei ole pystytty tekemään riittävässä laajuudessaan, ja siitä tulee erittäin suuri taloudellinen riski kaikille omistajakunnille vuonna 2022. Tässä kohdin Siun Soten omistajaohjaus ei ole pystynyt suoriutumaan heille asetetusta tehtävästä.

SIUN SOTEN HAASTEET

Eräs Siun Soten suurista haasteista on ollut omistajille toimitettavien luotettavien talouden ja toiminnan seurantaraporttien puuttuminen siitä onko kyseisessä asiassa edetty vuoden 2021 aikana ei ole tarkastuslautakunnalle tullut selkeää tietoa.

Tarkastuslautakunta pitää nykyistä tilannetta huolestuttavana, koska sote-palveluissa liikkuu kaupungin tasolla erittäin merkittävät summat rahaa ja niiden liikkeistä sekä siitä onko Siun Soten taloudellinen tilanne minkälainen ei kaupunginvaltuutetut saa riittävästi tietoa. (Tämä aiheuttaa haasteita päätöksentekoon, jos valtuutetut eivät tiedä tuleeko sotesta maksettavaa vuoden 2022 lopussa miljoona vai neljä).

Outokumpu on valittanut hallinto-oikeuteen (KH 15.4.2019, § 80) perussopimuksen vastaisesta lisämaksusta. Tämä maksu on kirjattu vuoden 2019 tilinpäätöksen yli-/alijäämätilille. Oikeuden päätös on tullut 11.5.2021, jossa Outokummun kaupungin tekemä valitus hylättiin.

Johtuen toistuvista alijäämäisistä tilinpäätöksistä Outokummun tulee seurata ja entistä vahvemmin pyrkiä pitämään edunvalvontaa yllä sekä mm. voimassa olevan palveluntuotantosuunnitelman 2030 toteutumisen ja tasa-arvoisen aseman säilymisen muiden laajan palvelun toimipisteiden kanssa sekä pitämään huolen siitä että meille merkitty yleislääketieteen hoito- osaston sisältämät palvelut etenkin kohta missä sanotaan "Edellyttää nykyistä laajempaa palveluntarjontaa: esim. kuvantamispalvelut, lääkäripalvelut johonkin aikaan viikonloppuna" tulee täyttymään.

Rekrytointi ja sijaisten saaminen on muodostunut suureksi ja kalliiksi ongelmaksi myös Outokummun osalta. Valitettavasti tämä on vaikuttanut suoraan esimerkiksi terveyskeskussairaalan paikkamäärän alajoon ja terveyskeskuksen toimintojen siirtymiseen sopimuksen vastaisesti pois Outokummusta muihin toimipisteisiin, joka on aiheuttanut sen, että kaikki ihmiset eivät ole saaneet niitä palveluita mitä he olisivat tarvinneet.

PALVELUN LAADUN JA SAATAVUUDEN MITTAAMINEN

Siun Soten käytössä oleva NPS -mittausjärjestelmä ei tuota riittävän tarkkoja tietoja siitä, että kuinka laadukkaasti palvelut ovat tosiasiallisesti toteutuneet.

Laadukkaasti toteutettuna asiakaskokemusta voidaan järjestelmätasolla mitata yhdellä päämittarilla (esim. NPS), jonka selittäviksi mittareiksi voidaan määrittää ne palvelutuotannon osa-alueet, joista erityisesti halutaan tarkempaa tietoa kokonaiskokemuksen selittäjänä. Siun Sotella on käytössä vain tämä päämittaritaso, sekä emme tiedä sitä, kuinka kyselyyn valittujen otos on muodostettu.

TYÖHYVINVOINTI JA JAKSAMINEN

Tarkastuslautakunta ei ole voinut arvioida työhyvinvoinnin kyselyn tuloksia Outokummun osalta, koska kyseisiä tietoja ei ole ollut tarkastuslautakunnan käytössä.

Yleisellä tasolla sekä mediassa olleista tiedoista voidaan päätellä, työhyvinvointi huonontunut entisestään aikaisemmista vuosista. Voidaan siis todeta, että Siun Sote ei ole pystynyt vieläkkään kehittämään riittävästi toimintojaan työntekijöiden aseman ja jaksamisen turvaamiseksi sekä työnantajahoukuttelevuuden parantamiseksi. Tämä ei voi olla vaikuttamatta palveluiden laatuun ja saatavuuteen. Tarkastuslautakunnan näkökulmasta tämä on Outokummun kaupungille riski.

KORONA

Koronapandemia jatkui vuonna 2021 aiheuttaen ongelmia palveluiden turvaamisessa kuntayhtymän alueella.

POTILASTYYTYVÄISYYS

Tarkastuslautakunta ei ole saanut käyttöönsä Sosiaali- ja potilasasiain miehen selvitystä toimintavuodelle 2021 koska sen valmistuminen on jostain syystä myöhästynyt. Samoin kuin Siun Soten tarkastuslautakunnan arviointikertomusta ei ole ollut käytävissä tätä arviointia laadittaessa.

Voidaan todeta, että esimerkiksi Tiimi-mallin käyttöönotto on osoittautunut epäonnistuneeksi ja se on vaikeuttanut asiakkaiden oikea-aikaista palvelujen saamista.

Kiitokset

Tarkastuslautakunta kiittää Outokummun kaupungin henkilöstöä, luottamushenkilöitä, tilintarkastajaa sekä muita tarkastustoimessa mukana olleita hyvästä yhteistyöstä.

Allekirjoitukset

Outokummussa 1.6.2022

Simo Ratilainen
puheenjohtaja

Jari Turpeinen
varapuheenjohtaja

Marja-Liisa Alanen
jäsen

Erkki Räsänen
jäsen

Sirkka-Liisa Kolehmainen
jäsen

Kuva Jari Turpeinen